

СТАНОВИЩЕ

от д-р Христина Вилхелм Благойчева
доцент в Икономически университет - Варна

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "**доктор**"

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.8.Икономика

докторска програма Икономика и управление (индустрия)

Автор: *Петър Атанасов Атанасов*

Тема: *Управление на финансите на индустриалната фирма (на примера на фармацевтичната индустрия в България)*

Научни ръководители:

проф. д-р Богомил Борисов Манов, Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"

доц. д-р Станимир Иванов Кабаиванов, Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-1103 от 20.03.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема "Управление на финансите на индустриалната фирма (на примера на фармацевтичната индустрия в България)" за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8.Икономика, докторска програма Икономика и управление (индустрия). Автор на дисертационния труд е Петър Атанасов Атанасов – докторант на самостоятелна подготовка към катедра "Финанси и счетоводство" с научни ръководители проф. д-р Богомил Борисов Манов от Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" и доц. д-р Станимир Иванов Кабаиванов от Пловдивски университет "Паисий Хилендарски".

Представеният от Петър Атанасов комплект материали е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет и включва документите, описани в молбата на докторанта до Ректора на ПУ "Паисий Хилендарски".

Докторантът е приложил три публикации по дисертационния труд - доклад на научна конференция с международно участие и две статии.

Петър Атанасов е роден на 14 септември 1973 г. През 1999 г. завършва специалност "Банково и застрахователно дело в ПУ "Паисий Хилендарски" с ниво на образователна ква-

лификация "магистър". За повишаване на квалификацията си е участвал в допълнителни курсове и обучения. Между тях, най-важни във връзка с текущата процедура, са: курс по брокерска правоспособност (организиран от Пловдивска фондова борса през 1996 г.) и курс по капиталови пазари и инвестиционни посредници (организиран от ПУ "Паисий Хилендарски" през 1997 г.).

Зачислен е за докторант със заповед № Р33-4885 от 04.11.2014 г.

Докторантът притежава богат практически опит на трудови позиции, които до голяма степен са обвързани с един или друг аспект на управлението на фирмените финанси. Работил е като: валутен дилър към Финансово-брокерска къща ВиВеста (Пловдив); търговец към Данев 44 ЕООД (Пловдив); кредитен инспектор към Societe Generale Експресбанк – клон Пловдив; финансов консултант и ръководител офис към Инвестиционен посредник КАРОЛ АД (София). От октомври 2012 година е асистент към ФИСН при ПУ "Паисий Хилендарски", където провежда упражнения по корпоративни финанси.

Притежава много добри езикови и компютърни умения.

Всичко посочено логично води до задълбоченото навлизане в проблематиката на дисертационния му труд.

2. Актуалност на тематиката

Разработваният в дисертационния труд проблем е изключително актуален както в научно, така и в научно-приложно отношение. Актуалността на разработката се свързва с двустранния характер на ползите от развитието на фармацевтичната индустрия, която е един от най-бързо развиващите се сектори в България. От една страна ползите са икономически - производството на продукт с висока добавена стойност и генериране на значителен брой работни места. От друга страна произведеният продукт се явява решение на здравните проблеми в обществото, което обуславя и социалния му характер. Като се вземе предвид силната отвореност на българския фармацевтичен пазар и значителната конкуренция на мощни световни фирми, на преден план излиза отговорността на финансовите мениджъри. Очевидно е, че финансовото управление на българските фармацевтични дружества трябва да е не само икономически целесъобразно, но и силно гъвкаво.

От тази гледна точка разработеният дисертационен труд, с моделите, които предлага, освен, че представлява завършен научно-изследователски труд, но и може да допринесе за по-достоверна оценка на управленската гъвкавост при фармацевтичните дружества в България.

Обектът, предметът, изследователската теза, хипотезите, целта и задачите на дисертационния труд са ясно и категорично изведени. Обектът (фирмите, представители на фармацевтичната индустрия в България) е идентифицируем, може да се анализира и оценява.

3. Познаване на проблема

Прочитът на дисертационния труд показва задълбочено навлизане в проблематиката на изследваната област. Водещата теза на изследването е, че търговските дружества от фармацевтичната ни индустрия не използват пълно потенциала си за разработка на оригинални лекарства и това ги лишава от възможността да генерират по-висока възвръщаемост.

Мащабът на фармацевтичния пазар в България е един от най – малките в Европа. За разработването и предлагането на нови лекарства са необходими иновационни подходи, които обаче се свързват с нуждата от сериозни инвестиционни разходи и подходяща капиталова структура. Ограниченият достъп до инвестиции, слабо развитият капиталов пазар и високите разходи за прилагане на иновативни подходи се свързват със значителен риск, налагащ специфичен подход при финансовото управление на дружествата във фармацевтичната индустрия.

Затова централният момент в разработката е финансовият риск пред българските фармацевтични дружества и необходимостта от неговото адекватно анализиране и управление.

Подготовката на дисертационния труд е резултат от сериозно проучване на значителен брой наши (85 броя) и чужди (39 броя) литературни източници - общо 124 източника. аналитичния им прочит и собствените изследвания са позволили на докторанта да навлезе в дълбочината на проблема , да го изучи, да направи верни изводи и да предложи адекватни решения с управленски акцент.

4. Методика на изследването

Докторант Петър Атанасов демонстрира задълбочени теоретични познания и умения при избора на методологически инструментариум. Използваните изследователски методи позволяват да бъде постигната поставената цел, да бъдат доказани хипотезите и да бъдат адекватно решени изследователските задачи.

Използвани са методи за придобиване на първична емпирична информация (метод на експертната оценка), метод на описанието, наблюдението, сравнението и анализа. Използвани са и различни софтуерните продукти: MicrosoftExcel, CrystalBall, Maple, MatLab и SPSS. Резултатите от проведеното изследване са визуализирани чрез таблици, фигури и схеми.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е в общ обем от 161 страници, вкл. и три таблични приложения. Структурата му е балансирана по глави и параграфи и логично произтича от поставените цел и задачи. Важно е да се отбележи, че всяка глава завършва със синтезирани изводи и преход към следващата.

Въведението съдържа всички необходими реквизити. Обоснована е актуалността и значимостта на изследваната проблематика, определени са обектът и предметът, ясно и точно са дефинирани целите, задачите и изследователската теза с две допълващи я изследователски хипотези.

В първа глава са представени теоретико-методологическите основи на изследването - спецификата в управлението на финансите на фирмите от фармацевтичната индустрия, тяхната капиталова структура и като следствие от всичко това - рискът, на който са изложени.

Във втора глава е извършен задълбочен анализ на пазарната структура на фирмите от фармацевтичната индустрия, като специално внимание е отделено на необходимостта от организационно-управленски и финансови модели, отговарящи на съвременните условия и предизвикателства пред фармацевтичния пазар.

В трета глава, като логичен резултат от изследователската работа и доказаните хипотези, чрез свързване и подчиняване на базови теории и модели, е построен и апробиран модел за оценка на финансовата ефективност на фармацевтичната иновация в България, като в последствие е измерен и неговият риск. Авторът успява да докаже, че прилагането на навременни и гъвкави управленски решения многократно ще увеличи стойността на разработваните проекти.

В заключението са обобщени резултатите от изследването и са изведени приносите му за теорията и практиката на финансовото управление на фирмите от фармацевтичната индустрия.

Приемам посочените от докторант Петър Атанасов приноси на дисертационния труд като аргументирано обосновани и с реална стойност в теоретичен и научно-приложен аспект. Научните новости се свързват както с предложения модел за оценка на финансовата ефективност на инвестициите в оригинални лекарства с отчитане на управленската гъвкавост във фармацевтичните иновации, така и с предложения коефициент обем/стойност, който може да послужи за определяне на пазарните тенденции и за дефиниране на стратегическите направления за развитие на оригинални продукти.

В научно-приложен аспект и четирите приноса са с безспорна значимост, тъй като могат да подобрят финансовото управление на фирмите от фармацевтичната индустрия и да допринесат както за генериране на по-висока възвръщаемост в сектора, така и до социални ползи за обществото.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е представил три научни публикации, обвързани с дисертационния труд и отразяващи съществени страни от съдържанието му. Две от тях са статии, публикувани в Научни трудове на „Съюз на учените – Пловдив“, и една - доклад на научна конференция с международно участие.

Представените публикации са достатъчни за осигуряването на публичност на научните търсения и виждания на автора.

Проведеното дисертационно изследване е извършено изцяло от докторанта. Получените резултати и конкретни приноси са негова лична заслуга.

7. Автореферат

По съдържание, структура и качество авторефератът напълно съответства на изискванията и отразява в синтезиран вид съдържанието и основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Поради значимостта на изследвания проблем и изведените резултати, бих могла да препоръчам на докторанта да продължи изследователската си дейност и да публикува монография, която да достигне до по-широк кръг читатели. Тя би могла да стане и едно полезно практическо помагало за финансовите мениджъри от фармацевтичната индустрия в България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания* на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Факултета по икономически и социални науки, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд е доказателство, че докторант Петър Атанасов *притежава* задълбочени теоретични знания по научна специалност "Икономика и управление", като *демонстрира* качества за самостоятелно научно изследване. Той умее да интерпретира, доразвива и обогатява класическите концепции, да формулира и доказва изследователски хипотези. Предложеният от него модел за оценка на финансовата ефективност и изведените препоръки са не само с научна значимост, но ще са от безспорна полза за българските фармацевтични дружества.

В следствие на всичко посочено, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, постигнатите резултати и приноси и *предлагам на почитаемото жури да присъди образователната и научна степен "доктор"* на Петър Атанасов Атанасов в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8.Икономика, докторска програма по Икономика и управление (индустрия).

13.04.2017 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Христина Благойчева)